

KAMU ÇALIşANLARINDA İNTERNETSİZ KALMA KORKUSU (NETLESSFOBİ): ISPARTA İLİNDE BİR ARAşTIRMA

Dr. Öğr. Üye. Elvettin AKMAN*

Dr. Öğr. Üye. Mursit İŐIK*

ÖZ

İnternet, bilgiye daha kolay, hızlı ve güvenli bir şekilde ulaşmak, insanlar arasında iletişimi kolaylaştırmak amacıyla ortaya çıkmıştır. İnsanlara çevrimiçi ortamda düşünce ve fikirlerini ifade etme ve tercihlerini sunma imkânı yaratan sosyal medya da, internetin gelişmesi ile beraber yaygınlaşmıştır. Facebook, Twitter ve İnstagram gibi pek sosyal ağ aracılığı ile vakit geçirme alışkanlığının oluşması, enerji harcamadan ve kıyaslama yapma imkânı elde etme imkânı da bulunan çevrimiçi alışveriş olanaklarının artması, kamu kurumlarına ilişkin pek çok iş ve işlemin e-devlet ya da e-belediye hizmetleri aracılığı ile yapılıyor olması ve e-bankacılık uygulaması ile parasal işlemleri zaman ve mekân farkı gözetmeksizin yapabilme fırsatının oluşması hayatımıza katılan internete bizleri bağımlı kılmaktadır. İnsanların hayatını kolaylaştıran oldukça fazla yönü bulunmasına rağmen bilişim teknolojilerindeki gelişmeye bağlı olarak internetin ve internet ile birlikte ortaya çıkan sosyal medya araçlarının zamanla kullanımının yaygınlaşması bir bağımlılık haline gelmesine yol açmıştır. Bu durum şüphesiz iş, aile ve sosyal hayatta birçok soruna yol açtığı gibi internetten yoksun kalma hali kişileri psikolojik açıdan etkilemektedir.

Çalışmada bilgisayar, tablet ve cep telefonları aracılığı ile günlük yaşamımızın bir parçası haline gelen internet kullanımının kamu çalışanları üzerindeki etkisinin “internetsiz kalma” korkusunun Isparta ilinde kamu kurumlarında araştırılması ile ortaya konulması amaçlanmıştır. Yapılan saha araştırması neticesinde sosyal medya kullananlarla kullanmayanlar arasında ve katılımcıların eğitim düzeyi ile gelirleri arasında internetsiz kalma korkusu açısından anlamlı bir ilişkiye rastlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnternet, İnternetsiz Kalma Korkusu, Kamu Çalışanları, Isparta.

NETLESSPHOBIA OF PUBLIC OFFICERS: A STUDY IN ISPARTA PROVINCE

ABSTRACT

Internet has emerged to reach information easier, faster and safer and to facilitate the communication between people. Social media enabling individuals to express their opinions and ideas on an online platform has become widespread with the development of internet. The occurrence of the habit of spending time on various social media accounts such as Facebook, Twitter and Instagram, increasing online shopping providing shopping without wasting your energy and comparison, conducting various processes and tasks related to the public institutions through the services of e-government or e-municipality, having the opportunity to make monetary transactions via online e-banking regardless of time and place difference has made us addicted to the internet that joined our lives. Although it has many features facilitating people's lives, the widespread use of social media tools emerged through internet with the developments in informative technologies has led to an addiction. Undoubtedly, this situation

* Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, elvettinakman@sdu.edu.tr. ORCID NO: 0000-0003-2303-840X

* Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, mursitisik@sdu.edu.tr. ORCID NO: 0000-0001-9855-6290

has led various problems in work, family and social life as well as affecting the individuals psychologically.

The aim of the study is to present the effects of the use of internet which has become a part of our daily lives by means of computers, tablets and mobile phones on public officers by examining the netlessphobia in the public institutions in the province of Isparta. As a result of the field research a significant relation in terms of netlessphobia was found between those who use social media and those who do not use social media according to the education level and incomes of the participants.

Keywords: Internet, Netlessfobia, Public Officers, Isparta.

Giriş

Bilişim çağı olarak adlandırılan yirmi birinci yüzyıldan önce bilgiye erişim daha zor ve zahmetli iken, günümüzde bilgiye erişmek bilişim araçları ve özellikle internet vasıtasıyla hiç olmadığı kadar hızlı ve kolaydır. İnternetin şuanda neredeyse yer almadığı hiçbir alan kalmamıştır. İnsanların hayatlarının vazgeçilmez bir parçası haline gelen internet dünya ile entegrasyonda da önemli bir araçtır. İnternetin zaman içerisinde gelişerek insanlara sunduğu yeniliklere her gün bir yenisinin eklemesi neticesinde kullanım oranları yüksek rakamlara erişmiştir. Sadece internetin sunduğu olanakların gelişmesi değil, bilişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, vatandaşların artan talepleri, internet erişimine ilişkin devlet tarafından gerekli alt yapı yatırımlarının yapılması, internete erişim maliyetlerinin düşmesi ve internete erişim yöntemlerinin farklılaşması gibi temel nedenlerden dolayı bugün çevrimiçi ortamda çok yoğun ve hızlı bir enformasyon akışı söz konusudur.

Teknoloji alanında yaşanan gelişmeler donanım ve yazılım maliyetlerini düşürmüş ve düşük maliyet ile yüksek verimlilik sağlayan araçların kullanılmasına öncülük etmiştir. Bu gelişmeler interneti insanların günlük yaşamlarının bir parçası haline getirmekle birlikte akıllı telefonlar, taşınabilir bilgisayarlar ve tabletler aracılığıyla hemen her noktadan kullanılabilen bir iletişim platformun ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu durum interneti etkin olarak kullanan kuşaklara ilişkin literatürde farklı kavramların ortaya çıkmasında etkili olmuştur (Eroğlu ve Yılmaz, 2015: 76). 1990'larda insanların yaşamlarına giren internet, gün geçtikçe kullanıcılarını kendine bağlamaktadır. Bugün internet kullanımı, hem dünyada hem de Türkiye'de devasa boyutlara ulaşmıştır. Dünya'da internet kullanıcı sayısı 4 milyonu aşarken, Türkiye'de ise 54 milyon internet kullanıcısı bulunmaktadır. İnternetin farklı yaş gruplarında farklı amaçlar ile kullanılmaya başlanmasıyla beraber bütün toplum yaşamımızı etkilemeye başlamıştır.

Toplumsal yapı ve davranış kurallarında eğitim, sağlık, ticaret, turizm ve kamu yönetimi gibi farklı alanlarda internet kullanımı yaygınlaşmıştır. Bunun dışında özellikle sosyal medya adı verilen platformların ortaya çıkarak yaygınlaşması ile birlikte bu platformlara üye olan ve günün çoğunu buralarda geçiren insan sayısında inanılmaz artış yaşanmıştır. İnsanlar bir yandan temel hizmetlere internet vasıtası ile ulaşılırken, öte yandan zamanı doğru kullanamama problemi ile karşı karşıya kalmışlardır. Kamu çalışanlarının da bilgisayar başında kaldıkları süre artar iken, internet kullanım oranları da artmıştır. Bu da beraberinde bazı problemleri ortaya çıkarmıştır.

Günümüzde her türlü bilgiye erişmek için kullanılan bir alan olan internetin öneminin ve internet kullanım sürelerinin artması ile birlikte zamanla insanların

internetsiz kalamadıkları görülmeye başlanmıştır. Özellikle günün çoğunu bilgisayar başında geçiren kamu çalışanları için internet hayatın rutini ve olmazsa olmaz haline gelmiştir. “Kamu Çalışanlarında İnternetsiz Kalma Korkusu (Netlessfobi): Isparta İlinde Bir Araştırma” adını taşıyan bu çalışmada da, Isparta’da farklı kamu kurumlarında çalışan kamu görevlilerinin internetsiz kalma korkuları üzerine bir araştırma gerçekleştirilmiştir.

1. İnternet ve İnternet Bağımlılığı

21. yüzyıl ile birlikte teknolojiye yaşanan gelişmelerle etkileşim açısından uzaklık ve yakınlık kavramları arasında anlam kayması meydana gelmiştir. Teknoloji alanında yaşanan olumlu gelişmeler çok yönlü etkileşime imkân sağlayan “internet” kavramının doğmasına neden olmuştur. İnternet ise insanlara internet ve benzeri ağlar içinde kurduğu iletişimden doğan sanal gerçeklik ortamını anlatan ve sanal âlem adı verilen yeni bir dünyanın kapılarını açmıştır (Aksoy, 2015: 366-367). İnternet, İnternet (işletme içi İnternet) ve Extranetler (işletmeler arası İnternet) sayesinde kişiler, gruplar ya da kurumlar arası sistematik bir ilişki sağlayan elektronik bir ağıdır (Altınbaşak ve Karaca, 2009: 465).

İnternet, 1960’ların sonlarında Amerika Birleşik Devletleri (ABD) tarafından ARPANET (Advanced Research Projects Administration NETwork) adı verilen bir WAN (Wide Area Network) olarak kurulmuştur. Bu sistem üniversiteler ve savunma birimleri arasında bilgi alış verişini sağlamak amacıyla paket anahtarlamalı bir iletişim teknolojisi kullanmıştır (Güngör ve Evren, 2002: 5). İlk dönemlerinde yalnızca uzmanlar tarafından sadece elektronik posta amacıyla kullanılan internet daha sonra Tim Barnes Lee’nin 1991 yılında World Wide Web’i (www) icat etmesiyle yaygınlaşmıştır. Bilgilerin paylaşılmasını kolaylaştırmak amacını taşıyan World Wide Web’in ortaya çıkması neticesinde internet kullanıcı sayısı 617.000’e ulaşmış ve bilgisayar ağı bugünkü “internet” adını almıştır (Arısoy, 2009: 56). 1993 yılının ilk ayında İnternet üzerinde yalnızca 50 adet web sitesi bulunurken dokuz ay sonra bu sayı 500’e ulaşmıştır. 1994 yılında ise, internet ile ilgili standartların oluşturulması ile birlikte yeni tarayıcı programlar piyasaya çıkmıştır (Altınbaşak ve Karaca, 2009: 466). 1990’lı yılların ortalarında internetin gösterdiği hızlı gelişime paralel olarak bilgisayar fiyatlarında da kayda değer düşüşler yaşanmıştır (Aslan ve Öner, 2006: 10). Yıllar ilerledikçe bilgisayarların işlem kapasitelerinin artması ve fiyatlarının da düşmesinin yanı sıra ürün çeşitliliğinin (masaüstü, dizüstü, tablet, cep telefonu vb.) artması ile birlikte internet kullanımını yaygınlaştırarak günümüze gelmektedir.

We Are Social ve Hootsuite’in 2018 yılı “Digital in 2018” raporuna göre, dünyanın dört bir yanında interneti kullanan 4 milyardan fazla insan bulunduğunu ortaya koymaktadır. 2018’deki internet kullanıcı sayısı yıllık %7 artış ile 4.021 milyar olmuştur. Ayrıca rapora göre dünya nüfusunun yarısından fazlası artık çevrimiçi durumdadır. En son verilere göre bir milyar yeni kullanıcının yaklaşık dörtte biri 2017 yılında ilk kez çevrimiçi olmuşlardır (2018 Dijital Raporu, <https://wearesocial.com>). Görüldüğü üzere dünya nüfusunun yarısından fazlası internet kullanmaktadır. Türkiye ise, 12 Nisan 1993’te, TÜBİTAK ve ODTÜ işbirliği ile başlatılan Devlet Planlama Teşkilatının TR-NET projesi çerçevesinde ilk kez internete bağlanmıştır (www.bilimgenc.tubitak.gov.tr). We Are Social ve Hootsuite’in 2018 yılında “Digital in

2018” raporu kapsamında hazırladığı “Digital in 2018 in Western Asia” raporuna göre, Türkiye’de nüfusun %67’sine tekabül eden 54 milyon internet kullanıcısı bulunmaktadır. Türkiye’de yetişkin bireylerin yalnızca %2’sinin cep telefonu kullanmadığı, cep telefonu kullanıcılarının ise %77’sinin akıllı telefon kullandığı belirtilmektedir (2018 Dijital Raporu: Batı Asya Bölüm 1 Kuzey-Batı, <https://kepios.com>).

Tablet bilgisayarların kullanımının yaygınlaşması ve akıllı telefonlarla internete erişimin kolaylaşması sonucunda insanların internette geçirmiş oldukları sürelerde artışlar meydana gelmiş ve internet kullanım alanları yer/mekân fark etmeksizin yaşamın tamamını kapsayacak şekilde genişlemiştir. İnternette geçirilen sürenin artması da internet bağımlılığı kavramının doğmasına neden olmuştur (Aksoy, 2015: 368-369). İnternetin dünyada hızla yayılması, pek farklı disiplinlerin konuyu ele almasına ve insanlar üzerinde yarattığı etkilerinin araştırılmasına neden olmuştur (Durak Batıgün ve Kılıç, 2011: 2). İnternetin ortaya çıkış amacı bilgiye basit, ucuz, süratli ve emniyetli ulaşmak ve iletişimi kolaylaştırmak iken, internetin tahmin edilenden de hızlı yaygınlaşması patolojik aşırı kullanıma ve yeni bir bağımlılık türü olarak nitelenebilecek internet bağımlılığına yol açmaya başlamıştır (Arısoy, 2009: 55).

İlk olarak İngiltere’de 1991 yılında Shotton bilgisayar bağımlılığı ve 1996 yılında Griffiths teknoloji bağımlılığı eğilimleri üzerine çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalardan sonra internet bağımlılığı terim olarak ilk kez Ivan Goldberg tarafından kullanılmıştır. Sonrasında internet bağımlılığı ile ilgili ilk çalışma Young (1996) tarafından yürütülmüştür. Young’a göre (2004) bağımlılık türleri genellikle kontrol edilemeyen dürtülerdir ve bunu kontrolünü kaybetme, bağımlılık yaratan nesneyi kullanmadığında kaygı duyma ve davranışsal bozukluk izlemektedir (Taylan ve Agallija, 2016: 3). İnternet bağımlılığını bilimsel olarak ilk ortaya atan Young (2004) internet bağımlılığını genel olarak internetin aşırı kullanılması isteğinin önüne geçilememesi, internete bağlı olmadan geçirilen zamanın önemini yitirmesi, yoksun kalındığında aşırı sinirlilik hali ve saldırganlık olması ve kişinin iş, sosyal ve ailevi hayatının giderek bozulması olarak tanımlamıştır (Arısoy, 2009: 56).

Akıllı mobil cihazlarda ve bilgisayarlarda harcanan zamanın internet bağımlılığının yanı sıra Netlessphobia ve Nomophobia gibi çeşitli psikolojik bozuklukları ve Karpal Tünel Sendromu, bel ve boyun sertliği gibi bedensel rahatsızlıkları da arttırdığı görülmektedir (Övür, 2017: 28). Gelişen çağa hızla ayak uyduran ülkemiz de internet kullanımının giderek yaygınlaşması nedeniyle bu tanımlanan bozukluklar için uygun bir zemin oluşturmaktadır.

İnternetin Türkiye’de kullanılmaya başlandığı tarih dikkate alındığında, ülkemizde İnternet bağımlılığı üzerine yapılan çalışmaların sayısının çok fazla olduğu görülmektedir. Bu, internet bağımlılığının ne kadar ciddi bir problem olduğunu bizlere göstermektedir (Aksoy, 2015: 369). İnternet bağımlılığı ilerleyen aşamalarda yeni bir ivme kazanarak insanlarda internetsiz kalma korkusu meydana getirmektedir.

2. İnternetsiz Kalma Korkusu ve İnternetsiz Kalma Korkusu İle İlgili Türkçe Alan Yazın

“İnternetsiz kalma korkusu” anlamında kullanılan “Netlessfobi” kavramı, belirli yönlerden fobik özellikler sergileyen insanlarda zihinsel ve psikolojik rahatsızlıkların

açıklanmasına yöneliktir (Övür, 2017: 32). Netlessfobi olarak Türkçe'ye çevrilen netlessphobia kelimesi internetsiz kalma korkusunu ifade etmektedir. Bu kavram internet bağımlılığı neticesinde ortaya çıkan yeni bir yaklaşımdır.

İnsanların hayatlarının vazgeçilmez parçası haline gelen internetin bu konuma gelmesi bağımlılık hissine birçok anlam katmış ve beraberinde yoksun kalma korkusuna maruz kalmışlardır. Sosyal medya, çevrimiçi alışveriş imkânı, çevrimiçi bankacılık hizmetleri, sanal iletişim ortamları insanların internete olan bağımlılığını artırmaktadır. Özellikle sosyal medyanın yaygınlaşması ve sanal iletişim ortamlarının artması insanların birbirleri ile yüz yüze ilişki kurmalarının önüne geçerek gerçek hayattan uzaklaştırmaktadır. Bu da insanları internetsiz kalmamaya ve internetsiz bir ortamda olamamaya itmektedir (Güney, 2017: 211).

İnsanın en temel gereksinimlerinden biri diğer insanlarla doyurucu ilişkiler kurmak, bir başka ifade ile kendini başka insanlara ait hissetmektir. İnsan davranışlarının altında bireyin eksik hissettiği ihtiyaçlarının olduğunu ileri süren ve bu görüşü yaygın şekilde kabul gören Maslow'a göre, insan fizyolojik ve güvenlik gereksinimleri giderildikten sonra arkadaşlık, dostluk, sevgili olma, eş olma, ebeveyn olma gibi ihtiyaçları hissederek bu ihtiyacı giderecek yollar aramaya ve bu yönde davranışlar sergilemeye başlamaktadır. Bu gereksinim o kadar güçlü bir gereksinimdir ki birey gündelik yaşamının birçok kısmında bu ihtiyacı giderme çabası içerisinde. (Ümmet ve Ekşi, 2016: 30). Bu durum insanların daha hızlı ve yaygın etkileşim sağlayan internet aracılığı ile iletişim kurmalarına neden olmaktadır. Böylece insanlar yüz yüze iletişim yerine internet ortamında iletişimi tercih etmektedirler. Bunun neticesinde gün geçtikçe internetsiz kalma korkusu (netlessfobi) yaşayan insan sayısı artmaktadır.

Bir insanın "Netlessfobik" olarak kabul görebilmesi için günün çoğunda zamanını yalnızca internet ve sosyal medya araçları ile geçirmesi, akıllı telefon, mobil veri, taşınabilir tablet gibi birçok teknolojik ayağa sahip olması yeterli değildir. Bireyin internet olmayan ortamlarda büyük sıkıntı içerisinde olması, internetsiz ortamlarda bireyin fiziksel ve ruhsal tepkimelerde bulunması, her zaman ve her yerde internete girebilmek için farklı sebepler üretmesi, aklında her daim sosyal medya hesaplarını güncelleme ya da beğenilere, takip ettiği kişilerin sayfalarına bakma isteğinin bulunması gerekmektedir. Basit olarak Netlessfobi'nin belirtileri şunlardır (Öztürk, 2015: 634):

- Kişisel kullanım için 3'den fazla internet bağlantılı bilgisayar temelli cihaz kullanmak ve bunları çoğu zaman beraber kullanmak,
- Sosyal alan tercihlerini wifi bağlantılı işletmelerden/mekânlardan yana kullanmaları,
- Günde 10 saatten fazla çevrimiçi olmaları,
- İnternet kesildiğinde hayatın durduğu inancına sahip olmaları,
- İnternet kesildiğinde bir şeyleri kaçırdıkları ve yakalayamayacakları inancına sahip olmaları,
- İnternet bağlantılı cihazları uyurken dahi ulaşılabilir mesafede bulundurmaları,
- Bildiri, mesaj sesinden keyif almaları,
- İnternet olmadan 1 saatten fazla kalamamaları,
- Günlük 20'den fazla sosyal amaçlı bildirimde bulunma,

- Reel alternatifler yerine sürekli olarak çevrimiçi olanları tercih etme (Gündelik işler, yemek sipariş, fatura ödeme... vb.),
- Nomofobik (cep telefonundan mahrum kalma korkusu) ve internet bağımlısı olmak.

Netlessfobi'nin sonuçları bireyleri etkilediği kadar kurumları da etkilemektedir. Hem çalışanların performansları açısından hem de sanal dünyada kurumu zedeleyici davranışlarda bulunma oranlarının artması nedeniyle kurumlarına olumsuz etki yapabilirler. Öztürk'te çalışmasında (2015: 634) netlessfobi'nin kurumsal ve bireysel sonuçlarına değinmiştir.

Tablo 1: Netlessfobi'nin Kurum İçi Sonuçları

	SONUÇ	İÇERİK
KURUMSAL SONUÇLAR	Çalışan devir hızında artış	Yetenek ve kapasitesini eksik kullanan, verimsizleşen personel işten çıkartılır. Bu hem zaman hem de insan kaynakları uygulaması adına para kaybına neden olur.
	Kurumsal gizlilik ve itibar kaybı	İş görenlerin sosyal medya aracılığı ile görsel ya da yazılı paylaşımlarla kurum içi sıkıntı, çatışma çıkararak kurumun imajına zarar vermeleri durumudur.
	Verimlilik Kaybı	Kurum içerisinde yapılması gereken işler yavaşlar veya ertelenir. Konsantrasyon eksikliği nedeniyle sık ve ciddi hatalar görülmeye başlar. Ciddiyetsizlik kurum kültürüne bulaşabilir.
	Telif Hakkı – Ar-ge Sırları	Çeşitli paylaşımlarda finansal raporlar ya da çeşitli ar-ge çalışmaları isteyerek ya da istemeyerek sızdırılabilir.
	Hukuki Sıkıntılar	İş görenlerinin hatalı davranış (hakaret, ırkçılık, taciz vb.) ve paylaşımlarından ya da girdikleri illegal sitelerden (çocuk istismarı, yüksek şiddet içerikli videolar vb.) kimi zaman kurum sorumlu tutulabilir. Bu durumda ciddi hukuki sıkıntılarla yüzleşebilir.
	Ağ Tabanının Verimsiz	Sınırlı hacimli veri akışı hızının yavaşlatılması ya da hata vermesi

	Kullanılması	durumudur.
	Bilgi Sisteminde Açıklar ve Saldırıları	Girilen web sitelerinden bulaşabilecek çeşitli casus yazılımlar ve hacker saldırılarına karşı açık vermek.
	Hızlı Biçimsel Olmayan İletişim (Dedikodu)	Anlık paylaşımlarla örgüt içi huzur ortamının zedelenmesi, sanal çatışma ve mobbing ortamının oluşması durumudur.
KİŞİSEL SONUÇLAR	Disiplin Suçu İşleme/İşten Çıkartılma	Uygunsuz internet kullanımı ve verim düşüklüğü nedeniyle karşılaşılabilecek olumsuz sonuçlar.
	Terfi ve Diğer Promosyonlardan Yararlanma	
	Bilgisayarından Kişisel Bilgilerin Çalınması	Girilen web sitelerinden bulaşabilecek çeşitli casus yazılımlar ve hacker saldırılarına karşı açık vermek.
	Konsantrasyon Eksikliği	Sürekli çevrimiçi olma arzusu nedeniyle yaratıcılık ya da yüksek dikkat gerektiren işleri geciktirme ya da konsantre olamama durumudur.
	Sosyal Medya Zehirlenmesi	Her an her gelişmenin paylaşılması, kişisel gizlilik anlayışının ortadan kalkarak kurum içi çatışmalarda dezavantajlı duruma düşme durumudur.
	İşlerini Yetiştirememe	Yoğun internet kullanımı nedeniyle günlük işlerini aksatma durumudur.
	Kaytarma Faaliyetini İfşa Etme	Her an her gelişmenin paylaşılması, kişisel gizlilik anlayışının ortadan kalkarak kaytarılan her anın üst yönetime kendi kendine ifşa edilmesi durumudur.
	Şarjsız İletişim Sorunu	Uzun toplantı ve görüşmelerde dikkat dağınıklığı ve yoğunlaşma eksikliği durumudur.
	İnternet Kısıtlamalarında	İnternet sınırlandırması politikaları

	Depresif Tutum	nedeniyle kurumda sıkıntı yaratma ve kişisel kredisini bu başkaldırışı ile azaltma durumudur.
	Ciddi Beğenilme Kaygısı ve Yüksek Doz Özgüven	Yaratılan sanal kimlikler ya da çevrimiçi kimliği ile gerçek kimliği arasındaki farkın unutulması sonucunda “beğen”ilme arzusunun gerçek hayatta da beklenmesi ve belirli konularda ağırbaşlılığın ve profesyonelliğin kaybedilmesi durumudur.

Kaynak: Öztürk, 2015: 634.

Tablo 1’den anlaşılacağı üzere netlessfobi’nin kurumsal ve kişisel etkileri bulunmaktadır. İşleri yetiştirememeye, yoğunlaşma eksikliği, işten kaytarma gibi pek çok kişisel problemler ortaya çıkmaktadır. Bu problemler zaman içerisinde çalışanların kurumun verimliliğine, imajına ve yapısına olumsuz etkisi olabilmektedir.

Netlessfobi ile ilgili Türkçe alan yazına bakıldığında ise, çok fazla çalışmaya rastlanılmamaktadır. Öztürk (2015) tarafından yapılan çalışmada Netlessfobi teorik olarak ele alınmıştır. İnternetsiz kalma korkusunun örgütsel anlamda ortaya çıkaracağı durumlar irdelenmeye çalışılmıştır. Güney (2017) tarafından yapılan çalışmada da Netlessfobi teorik olarak ele alınmıştır. Türkiye’de dijital bağımlılığın ve bunun sonucunda oluşan netlessfobi kavramının farklı açılardan etkileşim kuramı çerçevesinde inceleneceği ifade edilse de derinlemesine bir analiz gerçekleştirilmemiştir. Öztürk (2017) tarafından yapılan başka bir çalışmada ise, üniversite öğrencilerinde Netlessfobi’nin akademik performanslarına olan etkisi araştırılmıştır. Anket uygulaması ile çalışma desteklenmiştir. Ancak çalışmanın tam metnine ulaşılamamaktadır. YÖK Ulusal Tez Veri Merkezine girildiğinde de netlessfobi ile ilgili herhangi bir tez çalışmasına rastlanılmamaktadır. Netlessfobi ile doğrudan ilişkili Türkçe kaynak çok fazla olmamakla birlikte internet bağımlılığı, cep telefonu yoksunluğu gibi ilişkili kaynaklar söz konusudur. Bu açıdan aşağıda yer verilen saha çalışmasının alana katkı sağlaması beklenmektedir.

3. Isparta İli Kamu Çalışanları Üzerine Bir Araştırma

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı kamu çalışanlarının internetsiz kalma korkusu konusundaki tutumlarını belirlemek ve bu bağlamda çalışanların demografik özellikleriyle ve sosyal medya kullanıp kullanmamalarına göre internetsiz kalma korkusu ve alt boyutları arasında bir ilişki olup olmadığını tespit etmektir.

İnternet günümüzde özel ya da kamu sektöründe çalışan ya da çalışmayan tüm bireyler için vazgeçilmez bir olgu haline gelmiştir. İnternetsiz kalmak zaman zaman bireylerin korkmasına ve endişelenmesine psikolojik olarak ruh halinin olumsuz yönde

etkilenmesine neden olabilmektedir. Bu araştırma kamu çalışanlarının internetsiz kalmaları durumunda psikolojilerinin nasıl etkilendiğini ölçmek açısından önemlidir.

3.2. Araştırmanın Evreni, Örneklemi

Araştırmanın evreni kamu çalışanları olup, örneklem olarak Isparta ilinde çalışan kamu personeli olarak belirlenmiştir. Örneklemden daha fazla yararlanabilmek ve daha çok veri elde edebilmek amacıyla kamu çalışanları arasında kurum ve meslek ayrımı yapılmamış sadece kamu çalışanı olması esas alınmıştır. Isparta ilinde 350 adet anket çoğaltılıp katılımcılara dağıtılmış, bunlardan 337 tanesi cevaplandırılmış, cevaplandırılan anketler içinde eksik ya da özensiz olarak cevaplandırılan 11 anket inceleme dışı bırakılmış ve geriye kalan 326 anket analize tabi tutulmuştur.

3.3. Verileri Toplamada İzlenen Yöntem ve Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak yazılı soru sorma tekniği olan anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya katılanlar kolayda yöntemiyle tespit edilmiştir. Veri toplama da kullanılan ölçek (Günüç, 2009)'un çalışmasından uyarlanarak alınmıştır. Anketin birinci kısmında demografik özelliklerden katılımcıların cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, maaşı ve eğitim düzeyi belirlenmeye çalışılmıştır. İkinci kısımda İnternetsiz kalma korkusu ölçeğinin alt boyutu olan yoksunluk boyutuna ilişkin (1-11), kontrol güçlüğüne ilişkin (12-21), işlevsellikte bozulmaya ilişkin (22-28), sosyal izolasyona ilişkin (29-36) toplam 36 ifade yer almıştır. Ölçekte yer alan ifadeler 5'li Likert ölçeği ile düzenlenmiştir. Bu ölçek, ifadelere katılım düzeyini belirlemek için 1=Kesinlikle katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4=Katılıyorum ve 5=Kesinlikle Katılıyorum biçiminde düzenlenmiştir.

3.4. Kullanılan İstatistiksel Yöntemler

Araştırmada bağımlı değişkenlere (internetsiz kalma korkusu) ilişkin ortalama ve demografik değişkenlere ilişkin frekans ve yüzde dağılımları sunulmuştur. Katılımcıların demografik özellikleri ile internetsiz kalma korkusu arasında bir ilişki olup olmadığını ve internetsiz kalma korkusu boyutlarının birbiriyle ilişkili olup olmadığını tespit etmek için korelasyon analizi ve sosyal medya kullananlarla kullanmayanlar arasında internetsiz kalma korkusu açısından anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek içinde Independent Samples Testi yapılmıştır. Araştırmada verilerin analizi için SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. Analizler % 95 güven aralığında gerçekleştirilmiştir.

3.5. Araştırma Bulguları ve Analizleri

Araştırmanın uygulandığı kurumda pilot uygulama (n=50) gerçekleştirilerek araştırmada kullanılan ölçeğin güvenirlik analizi yapılmıştır.

Tablo 2. Güvenirlik Katsayıları

	Cronbach's Alpha Güvenirlik Katsayısı	Madde Sayısı

Genel ölçek	,918	36
Yoksunluk	,929	11
Kontrol Güçlüğü	,940	10
İşlevsellikte Bozulma	,895	7
Sosyal İzolasyon	,911	8

Anketin güvenilirlik derecesi Alpha = 0,91 olarak bulunmuştur. Alt boyutlardan yoksunluk boyutu 0,92, kontrol güçlüğü boyutu 0,94, işlevsellikte bozulma boyutu 0,89, sosyal izolasyon boyutu ise 0,911 düzeyinde güvenilir olduğu görülmektedir.

3.5.1. Tanımlayıcı Bulgular

Bu kısımda araştırmaya katılan katılımcıların demografik özellikleri ve internet kullanımına ilişkin verileri analiz edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 3. Demografik Bulgular

Cinsiyet	Frekans	Yüzde (%)	Medeni Durum	Frekans	Yüzde (%)
Kadın	138	42,3	Evli	210	64,4
Erkek	188	57,7	Bekâr	116	35,6
Eğitim Durumu	Frekans	Yüzde (%)	Gelir	Frekans	Yüzde (%)
İlköğretim	10	3,1	0-2000	22	6,7
Lise	54	16,6	2001-4000	164	50,3
Ön Lisans	72	22,1	4001-6000	114	35,0
Lisans	144	44,2	6001-8000	14	4,3
Yüksek Lisans	46	14,1	8001 ve üstü	12	3,7
Yaş	Frekans	Yüzde (%)	Çalışma Süresi	Frekans	Yüzde (%)
20-27	62	19,0	0-5	68	20,9
28-35	88	27,0	6-10	78	23,9
36-43	84	25,8	11-15	50	15,3
44-51	62	19,0	16-20	46	14,1
52 ve üstü	30	9,2	21 yıl ve üstü	84	25,8

Tablo 3’de yer alan demografik verilerden anlaşılacağı üzere, araştırmaya katılanların %42,3’ü kadın ve %57,7’si erkektir. Katılımcıların çoğunluğunu %64,4’ü evliler oluşturmaktadır. Eğitim seviyelerine bakıldığında %44,2 ile lisans mezunları ilk sırada yer alırken, sırasıyla %22,1 ön lisans, %16,6 ortaöğretim, %14,1 lisansüstü ve %3 ile ilköğretim mezunları takip etmektedir. Katılımcıların yarısından biraz fazlası %50,3 ile 2001-4000-TL arasında gelir elde etmektedir. Geriye kalanlar katılımcılara bakıldığında %35’i 4001-6000-TL, %6,7’si 0-2000-TL, %4,3’ü 6001-8000-TL ve %3,7’si ise 8001 TL ve üstünde maaş almaktadır. Katılımcılar büyük çoğunlukla 51 yaş altında olup, %71,8’ini 43 yaş altı çalışanlar oluşturmaktadır. Yüzdelerle bakıldığında, %19’unun 20-27, %27’sinin 28-35, %25,8’inin 36-43, %19’unun 44-51, %9,2’sinin 52 yaş ve üzeridir. Son olarak, çalışanların %20,9’unun 0-5, %23,9’unun 6-10, %15,3’ünün 11-15, %14,1’inin 16-20, %25,8’inin 21 yıl ve üstü çalışma süresi olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. İnternet Kullanımına İlişkin Bulgular

Günlük İnternet Kullanım Süresi	Frekans	Yüzde (%)
0-2 Saat	114	35,0
3-5 Saat	124	38,0
6-8 Saat	66	20,2
8-10 Saat	14	4,3
12 Saat ve Üstü	8	2,5
İnternete Ulaşım yeri	Frekans	Yüzde (%)
Ev	82	25,2
Cep Telefonu	182	55,8
İnternet Cafe	6	1,8
İşyeri	56	17,2
İnternet Kullanma Amacı*	Frekans	Yüzde (%)
İş Gereği	180	55,2
Sosyal medya	184	56,4
Haber-Araştırma	152	46,6
Müzik-Oyun	36	11,0
Web de Sörf	30	0,9
Sosyal Medya Kullanma	Frekans	Yüzde (%)
Evet	260	79,7

Hayır	66	20,3
Kullanılan Sosyal Medyalar*	Frekans	Yüzde (%)
Facebook	190	58,3
İnstagram	96	29,4
Twitter	46	14,1

*Katılımcılardan birden fazla seçenek işaretlemeleri istenmiştir.

Tablo 4'te görüldüğü üzere katılımcıların %35'i 0-2 saat, %38'i 3-5 saat, %20,2'si 6-8 saat, %4,3'ü 8-10 saat ve %2,5'i 12 saat ve üstü günlük olarak internet kullanmaktadır. Katılımcıların çoğunluğunun günlük internet kullanım sürelerinin çok fazla olmadığı görülmektedir. Yine katılımcıların %25,2'si evden, %55,8'i cep telefonundan, %1,8'i internet kafeden, %17,2'si işyerinden internete bağlandıklarını ifade etmektedir. Buradan anlaşılacağı üzere, katılımcılar ekseriyet ile cep telefonundan internete bağlanmaktadır. İşyerinde internete bağlanma oranı cep telefonu ve evden bağlanmaya oranla daha düşüktür. Katılımcılara internet kullanım amacı sorulmuş ve bu soruda birkaç seçenek işaretleyebilecekleri belirtilmiştir. Buna göre katılımcıların %55,2'si iş gereği, %56,4'ü sosyal medya kullanmak için, %46,6'sı haber-araştırma amacıyla, %11'i müzik-oyun ve %0,9'u ise web de sörf amacıyla internet kullandıklarını belirtmiştir.

Katılımcıların %79,7'si sosyal medya kullandığını, %20,3'ü ise sosyal medya kullanmadığını belirtmiştir. Görüldüğü üzere katılımcılar arasında sosyal medya kullanımı oldukça yaygındır. Sosyal medya kullananların ise, %58,3'ü Facebook, %29,4'ü İnstagram, %14,1'i Twitter kullandığını ifade etmiştir. Bu seçenekte de katılımcılara birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri belirtilmiştir.

3.5.2. İstatistikî Bulgular

Bu kısımda ölçek ve alt boyut ortalamaları ile katılımcıların genel tutumları, sosyal medya kullananlarla kullanmayanlar arasında internetsiz kalma korkusu açısından anlamlı bir fark olup olmadığı, demografik değişkenlerle internetsiz kalma korkusu arasında bir ilişki olup olmadığı ve internetsiz kalma korkusu ölçeğinin alt boyutlarının birbiriyle arasında bir ilişki olup olmadığı araştırılmaya çalışılmıştır.

Tablo 5. Ölçek ve Alt Boyut Ortalamaları

		Yoksunluk	Kontrol Güçlüğü	İşlevsellikte Bozulma	Sosyal İzolasyon	Genel Ortalama
	Mean	2,18	1,82	1,83	1,60	1,85
N	Missing	0	0	0	0	0
	Valid	326	326	326	326	326

Tablo 5'te katılımcıların internetsiz kalma korkusu konusunda genel eğilimlerini tespit edebilmek amacıyla ortalamalara yer verilmiştir. Buna göre boyutlar açısından bakıldığında katılımcılar (2,18) ortalama ile yoksunluk boyutuna "katılmıyorum", (1,82) ortalama ile kontrol güçlüğü boyutuna "katılmıyorum", (1,83) ortalama ile işlevsellikte bozulma boyutuna "katılmıyorum" ve (1,60) ortalama ile sosyal izolasyon boyutuna "kesinlikle katılmıyorum" cevabını verdikleri ve genel olarak da (1,85) ortalama ile internetsiz kalma korkusu konusunda "katılmıyorum" cevabı verdikleri görülmüştür. Katılımcılar açısından internetsiz kalmanın bir korku ve endişe kaynağı olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Aşağıda yer alan Tablo 6'da ise araştırmaya katılanların sosyal medya kullanımlarına göre internetsiz kalma korkuları incelenmiştir.

Tablo 6. Sosyal Medya Kullanımına Göre İnternetsiz Kalma Korkusu

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean	Std. Error	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Genel Ortalama	Equal variances assumed	3,265	,073	2,617	161	,010*	,37163	,1423	,09115	,65211
	Equal variances not assumed			3,301	72,804	,001	,37163	,11257	,14726	,59600
Genel Ortalama	Sosyal Medya Kullanımı		N		Mean		Std. Deviation		Std. Error Mean	
	Evet		260		1,91		,77228		,06773	
	Hayır		66		1,54		,51654		,08992	

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Tablo 6'da katılımcıların internetsiz kalma korkusu konusunda sosyal medya kullananlar ile kullanmayanlar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla Independent Samples Testi yapılmıştır. Buna göre, sosyal medya kullananlar ile kullanmayanlar arasında ($p=0,010<0,05$) anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Sosyal medya kullananların ortalamasının (1,91) " katılmıyorum" iken, sosyal medya kullanmayanların ortalamasının (1,54) "kesinlikle katılmıyorum" şeklinde olduğu görülmüştür. Bu sonuç sosyal medya kullananların kullanmayanlara göre biraz daha internetsiz kalma korkusu taşıdıkları şeklinde değerlendirilebilir.

Tablo 7. Demografik Değişkenlere Göre Korelasyon

Değişkenler		Yoksunluk	Kontrol Güçlüğü	İşlevsellik ve Bozulma	Sosyal İzolasyon
Cinsiyet	Pearson Correlation	,012	-,033	-,024	-,015
	Sig. (2-tailed)	,875	,672	,766	,850
	N	326	326	326	326
Medeni Durum	Pearson Correlation	,064	-,004	-,033	-,142
	Sig. (2-tailed)	,415	,960	,675	,071
	N	326	326	326	326
Yaş	Pearson Correlation	-,012	-,031	-,016	,037
	Sig. (2-tailed)	,875	,692	,841	,642
	N	326	326	326	326
Eğitim	Pearson Correlation	,167*	,030	,047	,035
	Sig. (2-tailed)	,033	,700	,551	,655
	N	326	326	326	326
Çalışma Süresi	Pearson Correlation	,055	,017	,062	,107
	Sig. (2-tailed)	,485	,829	,435	,176
	N	326	326	326	326
Maaş	Pearson Correlation	,199*	,135	,130	,128
	Sig. (2-tailed)	,011	,087	,098	,105
	N	326	326	326	326

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Tablo 7’de ise katılımcıların demografik özellikleri ile internetsiz kalma korkusu arasında bir ilişki olup olmadığını tespit etmek amacıyla korelasyon testi yapılmıştır. Buna göre katılımcıların cinsiyeti, medeni durumu, yaşı ve çalışma süresi ile internetsiz kalma korkusu arasında bir ilişkiye rastlanmamıştır. Buna karşılık katılımcıların “eğitim düzeyi” ile ölçeğin alt boyutu olan “yoksunluk” boyutu arasında ($r=0,16$) çok zayıf ve pozitif yönlü, “maaş” değişkeni ile yine “yoksunluk” boyutu arasında ($r=0,19$) çok zayıf ve pozitif yönlü bir ilişkiye rastlanmıştır. Çok zayıf bir ilişki düzeyi olmasına rağmen bu sonuçlara göre katılımcıların eğitim düzeyi ve maaşları arttıkça yoksunluk duygularının

da arttığı söylenebilir. Eğitim ve maaş değişkeni ile diğer boyutlar arasında bir ilişkiye rastlanılmamıştır.

Tablo 8. Boyutlar Arası Korelasyon

Boyutlar		Yoksunluk	Kontrol Güçlüğü	İşlevsellikte Bozulma	Sosyal İzolasyon
Yoksunluk	Pearson Correlation	1	,801**	,853**	,607**
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000
	N	326	326	326	326
Kontrol Güçlüğü	Pearson Correlation	,801**	1	,937**	,783**
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000
	N	326	326	326	326
İşlevsellikte Bozulma	Pearson Correlation	,853**	,937**	1**	,894**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000
	N	326	326	326	326
Sosyal İzolasyon	Pearson Correlation	,607**	,783**	,894**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	
	N	326	326	326	326

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Son olarak, Tablo 8’de ölçeğin alt boyutları arasında bir ilişki olup olmadığını tespit etmek amacıyla korelasyon testi yapılmıştır. Buna göre yoksunluk boyut ile kontrol güçlüğü arasında ($r=0,80$) yüksek düzeyde pozitif yönlü bir ilişki (yoksunluk düzeyi arttıkça kontrol güçlüğü de artmaktadır), işlevsellikte bozulma boyutu ile ($r=0,85$) yüksek düzeyde pozitif yönlü bir ilişki (yoksunluk düzeyi arttıkça işlevsellikte bozulmada artmaktadır), sosyal izolasyon ile ($r=0,60$) orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki (yoksunluk düzeyi arttıkça sosyal izolasyonda artmaktadır) olduğu tespit edilmiştir.

Kontrol güçlüğü boyutu ile işlevsellikte bozulma arasında ($r=0,93$) çok yüksek pozitif yönlü bir ilişki (kontrol güçlüğü arttıkça işlevsellikte bozulma artıyor), sosyal izolasyon ile ($r=0,78$) yüksek düzeyde pozitif yönlü bir ilişki (kontrol güçlüğü arttıkça sosyal izolasyonda artmaktadır) olduğu görülmüştür. İşlevsellikte bozulma boyutu ile sosyal izolasyon arasında ($r=0,89$) yüksek düzeyde pozitif bir ilişki olduğu (işlevsellikte bozulma arttıkça sosyal izolasyonda artmaktadır) tespit edilmiştir.

SONUÇ

Dünyada bilgi teknolojileri konusunda yaşanan baş döndürücü gelişmeler toplumsal yaşamın tamamını etkilediği gibi özellikle insanların iş ve çalışma yöntemlerini de değiştirmiştir. Teknoloji ve internet kullanımı hem günlük yaşamın hem de iş yaşamının vazgeçilmez birer parçası haline gelmiştir. Ağ tabanlı bilgisayarların ve mobil teknolojilerin gelişmesi, internete erişim imkânlarının artması ve sosyal medya araçlarının ortaya çıkması bir taraftan kullanıcılar için büyük kolaylıklar sağlarken, öte taraftan internet kullanımının süresinde yaşanan artış ile birlikte pek çok riski de bünyesinde barındırmaktadır. Bu risklerden birisi de internetsiz kalma korkusu olarak adlandırılan netlessfobi'dir. Bir tür teknoloji çağı hastalığı olarak da adlandırılabilen netlessfobi'nin çalışma yaşamında işleri yetiştirememeye, işe yoğunlaşamama, işten kaytarma, kurumsal verimliliğin azalması ya da kurum imajının bozulması gibi ortaya çıkardığı kişisel ve kurumsal sorunlar söz konusudur. Bu çalışmayla da Isparta ilinde görev yapan kamu çalışanlarında netlessfobi olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda Isparta'da bulunan farklı kurumlarda çalışanlarla anket uygulaması gerçekleştirilmiştir.

Yapılan anket uygulaması neticesinde katılımcıların %35'inin 0-2 saat, %38'inin 3-5 saat, %20,2'sinin 6-8 saat, %4,3'ünün 8-10 saat ve %2,5'inin 12 saat ve üstü günlük olarak internet kullandığı tespit edilmiştir. Yine katılımcıların %25,2'si evden, %55,8'i cep telefonundan, %1,8'i internet kafeden, %17,2'si işyerinden internete bağlandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca katılımcıların %79,7'sinin sosyal medya kullandığı, %20,3'ünün ise sosyal medya kullanmadığı ve sosyal medya kullananların ise %58,3'ünün Facebook, %29,4'ünün Instagram ve %14,1'inin ise Twitter kullandığı görülmüştür.

Katılımcıların genel olarak (1,85) ortalama ile internetsiz kalma korkusu konusunda "katılmıyorum" cevabı verdikleri internetsiz kalmanın onlar için bir korku ve endişe kaynağı olmadığı sonucuna erişilmiştir. Katılımcılar arasında internetsiz kalma korkusu açısından sosyal medya kullananlarla kullanmayanlar arasında bir fark olup olmadığını tespit edebilmek için yapılan analiz sonucunda sosyal medya kullananların ortalamasının (1,91) "katılmıyorum" kullanmayanların ortalamasına (1,54) "kesinlikle katılmıyorum" şeklinde olduğu görülmüştür ($p=,010<0,05$). Bu sonuç sosyal medya kullananların kullanmayanlara göre biraz daha internetsiz kalma korkusu taşıdıkları şeklinde değerlendirilebilir.

Katılımcıların demografik özellikleriyle internetsiz kalma korkusu arasında bir ilişki olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonucunda; katılımcıların eğitim düzeyi ile ölçeğin alt boyutu olan yoksunluk boyutu arasında ($r=0,16$) çok zayıf ve pozitif yönlü, maaş değişkeni ile yine yoksunluk boyutu arasında ($r=0,19$) çok zayıf ve pozitif yönlü bir ilişkiye rastlanmıştır. Çok zayıf bir ilişki düzeyi olmasına rağmen bu sonuçlara göre katılımcıların eğitim düzeyi ve maaşları arttıkça yoksunluk duygularının da arttığı söylenebilir.

Internetsiz kalma korkusu ölçeğinin alt boyutları arasında bir ilişki olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonucunda yoksunluk boyutu ile kontrol gücünün işlevsellikte bozulma ve sosyal izolasyon arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Katılımcıların yoksunluk düzeyi arttıkça

kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma ve sosyal izolasyonları da artmaktadır. Diğer taraftan kontrol güçlüğü boyutu ile işlevsellikte bozulma arasında ($r=0,93$) çok yüksek pozitif yönlü bir ilişki olduğu, kontrol güçlüğü arttıkça işlevsellikte bozulmanın da arttığı ortaya çıkmıştır.

Araştırma neticesinde Isparta ilinde kamu çalışanlarında netlessfobi olmadığı sonucuna erişilmiştir. Ancak her ne kadar bu araştırmada katılımcılar internetsiz kalma korkusu taşımadıklarını belirtmiş olsalar da, bireylerin internetsiz kaldıkları anda gerçekten bir korku ya da endişe taşıyıp taşımadıkları nitel araştırma yöntemlerinden olan gözlem ya da görüşme tekniği ile daha net bir biçimde ortaya konulabilir. Bu nedenle gelecek çalışmalar da konu ile ilgili daha geniş ve kapsamlı araştırmaların nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılarak yapılması kısıtlı olan Türkçe alan yazına önemli katkılar sunabilir. Ayrıca kamu ve özel sektör karşılaştırması yapılması da konu açısından önem arz etmektedir.

KAYNAKLAR

AKSOY, Vedat (2015), "İnternet Bağımlılığı ve Sosyal Ağ Kullanım Düzeylerinin Fen Lisesi Öğrencilerinin Demografik Özelliklerine Göre Değişimi ve Akademik Başarılarına Etkisi", **Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Sayı 19, ss. 365-383.

ALTINBAŞAK, İpek ve Eyüp Sinan KARACA (2009), "İnternet Reklamcılığı ve İnternet Reklamı Ölçümlenmesi Üzerine Bir Uygulama", **Ege Akademik Bakış Dergisi**, Cilt 9, Sayı 2, ss. 463-487.

ARISOY, Özden (2009), "İnternet Bağımlılığı ve Tedavisi", **Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Dergisi**, Cilt 1, ss. 55-67.

ASLAN, Özgür ve Selcen ÖNER (2006), "İnternet Ekonomisi", **İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi**, Sayı 26, ss. 5-19.

DURAK Batıgün, Ayşegül ve Nevin KILIÇ (2011), "İnternet Bağımlılığı ile Kişilik Özellikleri, Sosyal Destek, Psikolojik Belirtiler ve Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler", **Türk Psikoloji Dergisi**, 26 (67), ss. 1-10.

EROĞLU, Şahika ve Bülent YILMAZ (2015), "Akademisyenlerin Türkiye'de İnternet Sansürüne Yönelik Yaklaşımları: Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Örneği", **Bilgi Dünyası Dergisi**, Cilt 16, Sayı 1, ss. 75-104.

GÜLER, Hasan, ŞAHİNKAYASI, Yunis ve Hamide ŞAHİNKAYASI (2017), "İnternet ve Mobil Teknolojilerin Yaygınlaşması: Fırsatlar ve Sınırlılıklar", **Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt 7, Sayı 14, ss. 186-207.

GÜNEY, Büşra (2017), "Dijital Bağımlılığın Dijital Kültüre Dönüşmesi: Netlessfobi", **Yeni Medya Elektronik Dergisi**, Cilt 1, Sayı 2, ss. 207-213.

GÜNGÖR, Müberra ve Gökhan EVREN (2002), "İnternet Sektörü ve Türkiye İncelemeleri", Telekomünikasyon Kurumu Tarifeler Dairesi Başkanlığı, Ankara, <http://www.tacs.eu/tr/pdf/internet.pdf>, Erişim Tarihi: 19.05.2018.

GÜNÜÇ, Selim (2009), “İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bazı Demografik Değişkenler İle İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi” **Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi**, Van.

ÖVÜR, Ayten (2017), “Diseases and The Possible Effects that The New Media Brought into The Digitalizing World”, **Communication and Technology Congress 2017**, Ed: Özden Çankaya, Hülya Yengin, Deniz Yengin, *EDlearning Publishing*, Bologna, Italy, ss. 20-36, <http://vrlab.aydin.edu.tr/ctc2017/>.

ÖZTÜRK, Umut Can (2015) Bağlantıda Kalmak Ya da Kalmamak İşte Tüm Korku Bu, İnternetsiz Kalma Korkusu ve Örgütsel Yansımaları, **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Cilt 8, Sayı 37, ss. 629-638.

TAYLAN, Hasan Hüseyin ve Nikolin AGALLIJA (2016), “Arnavutluk'ta Gençlerde İnternet Bağımlılığı”, **International Journal of Academic Value Studies**, 2 (4), ss. 1-12.

ÜMMET, Durmuş ve Füsun EKŞİ (2016), “Türkiye'deki Genç Yetişkinlerde İnternet Bağımlılığı: Yalnızlık ve Sanal Ortam Yalnızlık Bağlamında Bir İnceleme”, **Addicta: The Turkish Journal on Addictions**, Cilt 3, Sayı 1, ss. 29-53.

2018 Dijital Raporu (Digital in 2018), <https://wearesocial.com/blog/2018/01/global-digital-report-2018>, Erişim Tarihi: 20.05.2018.

2018 Dijital Raporu: Batı Asya Bölüm 1 Kuzey-Batı (Digital in 2018: Western Asia Part 1 (North-West)), <https://kepios.com/data>, Erişim Tarihi: 20.05.2018.

<http://www.bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/turkiyede-internet-25-yasinda>, Erişim Tarihi: 20.05.2018.